

Kumlan

Informationsblad för Kumla kommun

Årgång 37 Nr 2/2005

Viaskogen blir naturreservat

sid 6-7

Kumlaby skola

sid 4-5

Nya vattenskyddsområden för Blacksta och Tisaren

sid 10-12

Växa på gott och ont

Det finns en alldeles naturlig drift att växa och utvecklas. Det tror jag gäller i allt vad vi gör. Från det att vi är små skall vi lära in de färdigheter som är grundläggande för att klara livets med- och motgångar.

Text: Kommunalrådet Dan-Åke Moberg

RENT FYSISKT VÄXER VI från det lilla barnet till den vuxna individen och finner det riktigt och naturligt. Man kan också uttrycka det som så att tillväxt och ett livslångt lärande är grunden för att vi som människor skall kunna leva, fungera och utvecklas.

Ser man tillväxt som en del i samhällsutvecklingen så gäller i stort samma förutsättningar men det är inte alldeles givet. Hos företagen är växtkraften och viljan att ständigt utvecklas grunden för den långsiktiga överlevnaden. Det är allmänt känt och vedertaget. Det finns emellertid baksidor av en sådan allt för pådriven utveckling.

I sportsammanhang är växt- och kanske utvecklingskraften än mer tydlig. Tävlning, utmaning och att ständigt förbättra och utveckla resultat och prestationer är givna och accepterade drivkrafter. Det finns också här baksidor av den allt för fokuserade utvecklingen.

NÄR MAN SER DET OFFICIELLA samhället som organisationer det vill säga kommuner, landsting, länder etcetera kompliceras

bilden än mer. Det finns en alldeles given drivkraft att vilja utvecklas, växa och ständigt bli bättre. Ambitionen är givetvis att skapa goda levnadsbetingelser för invånarna, öka levnadsstandarden, skydda sina medborgare m.m. I grunden är den ambitionen god och riktig men effekterna av den tillväxt man skapar kan få mindre goda konsekvenser.

"Tillväxt och ett livslångt lärande är grunden för att vi som människor skall kunna leva, fungera och utvecklas."

Närmast till hands när man tänker på negativa effekter av allt för snabb tillväxt i den fysiska samhällsutvecklingen är konsekvenserna för miljön. Vi ser hur allt för stora städer utarmar miljön och påverkar luft och vatten. Risken med en allt för stark eller snabb tillväxt innebär att vi förbrukar naturtillgångar som tar oändligt lång tid

I detta nummer:

2-3	Växa på gott och ont	9	Manifestation mot våld	18	Gör ett besök
4-5	Kumlaby skola	10-12	Nya vattenskyddsområden för Blacksta och Tisaren	19	Fira midsommar i Sannahed
6-7	Viaskogen blir naturreservat	13	Bokbussen	19	114 14 - nytt telefonnummer till Polisen!
7	Kumla kommun ger service till synskadade	14-15	Kommunskolan	20-22	Vad en trappa kan leda till...
7	Sommar och sopor	16-18	Kumla kommuns bokslut för år 2004	23	Övervikt
8	Kultur och fritid			24	Konstsidan

KUMLAN, informationsblad för Kumla kommun.
Ansvarig utgivare: Kommunalrådet Dan-Åke Moberg
Redaktion: Karin Moberg, Thage Arvidsson
Fotograf: Göran Ekberg

Kumla kommun
Stadshuset, Kumla torg
692 80 KUMLA

019-58 80 00
www.kumla.se
kommun@kumla.se

att återskapa. Den militära utvecklingen är ett annat exempel som kostar både resurser och miljö och som tenderar att skapa än större osäkerhet än den säkerhet den var avsedd för.

Andra mindre goda effekter av allt större samhällen är främlingskap, kriminalitet, droger m.m.

GRUNDEN FÖR TILLVÄXTEN i samhället och i kommunerna är ändå god; att växa för att bli bättre för de människor som bor och verkar i våra kommuner.

Genom en kombination av samhällets och företagens tillväxt har det välstånd tillskapats som vi i västvärden, i Sverige, i vårt län och i Kumla kommun idag besitter. Vi har alla vår del i denna utveckling och också vårt ansvar.

I den utvecklingen har vi ofta utnyttjat mindre lyckligt lottade länder och världsdelar i denna vår tillväxtsträvan.

Vi har därför idag ett gemensamt ansvar att förbättra förutsättningarna för dessa länder. För de som av ett eller annat skäl väljer att flytta till Sverige skall vi ge de bästa förutsättningarna för att de som samhällsmedborgare skall kunna leva och verka i Sverige på samma förutsättningar som vi själva önskar leva.

VÄXA OCH UTVECKLAS ÄR som sagt i grunden positivt men man måste se och hantera tillväxten på sådant sätt att den inte blir till skada vare sig för den enskilda människan eller samhället. Där har vi ett ansvar både som individer och som politiker i kommuner och landsting.

Trevlig sommar! ■

Kumlaby skola

Kumlaby skola är kommunens största skola. Här finns idag drygt 600 elever, från förskoleklass upp till nian och i särskolan fjärde till nionde klass.

Text: Rolf Östman, Områdeschef för det östra skolområdet

DE SENASTE ÅREN HAR tonårspuckeln passerat skolan, vilket gjort att skolan haft många elever och varit trångbodd. I höst har toppen på puckeln passerat och därmed kan skolan ta emot samtliga sexor i Östra skolområdet på Kumlaby.

OM MAN LYFTER PÅ TAKET på Kumlaby skola och tittar in en vanlig arbetsdag så slås man av den blandning av människor som finns där. Här arbetar äldre och yngre elever. Funktionshindrade elever i särskolan finns under samma tak som grundskoleeleverna och här finns även en grupp äldre elever som är nyinvandrade till Sverige. Man kan säga att Kumlaby skola visar hur en svensk skola är tänkt att fungera. En skola för alla, där demokrati tränas varje dag i mötet med andra som på ytan ser ut att vara olika. Ett av de viktigaste målen för Kumlaby skola är därför att skapa förståelse och respekt

för andra människor och andras åsikter. Vid ett flertal tillfällen har Kumlaby skola besökts av rektorer från andra länder. Samtliga besökare har spontant reagerat på den goda stämning som finns mellan personal och elever. De slås av att relationerna är kamratliga, men samtidigt respektfulla.

MATILDA, MALIN, WICTORIA och Michaela är några elever i nian som vi pratat med: Jag trivs på skolan säger, Matilda. De andra nickar instämmande. Vi har en bra sammanhållning mellan eleverna i vår enhet (9ABC), säger de förklarande. Vi gör mycket aktiviteter tillsammans, t ex så har våra tre klasser en utedag tillsammans varje månad som vi planerar ihop med lärarna. Alla kände sig lite nervösa innan de började sjuan för tre år sedan. Men det fanns inget att vara rädd för. Det är inte mycket bråk på skolan, så det var lugnt att börja. Lärarna

är stränga, men bra. De vill verkligen att vi ska lära oss och är noga med att vi sköter skolarbetet. Skulle ni vilja ändra något om ni får göra om era tre år på skolan? Vi skulle vilja ha skolan finare. Det finns för många trasiga saker här, avslutar tjejkvartetten. I och med att skolan har valt att ha Hälsa som övergripande inriktning så kommer alla elever i sexan till nian att ha utedagar regelbundet från hösten.

I DE YNGRE SKOLÅREN HAR man det senaste året arbetat hårt med elevernas språkbruk. Vi har haft ett antal elever som använt ett klart olämpligt språk, mot varandra och mot vuxna, säger Maud Frimodig, rektor för de yngre eleverna. Vi kommer att arbeta med språk och attityder med hjälp av ett material som heter Livskunskap och som visat sig vara mycket effektivt där det tidigare använts.

KUMLABY SKOLA, OCH FÖR övrigt hela Östra skolområdet, har valt att arbeta med Hälsa som övergripande inriktning. Alla elever ska på olika sätt få arbeta med bra matvanor, rörelse och idrott, förebyggande arbete mot alkohol, narkotika och tobak. Men hälsa handlar inte bara om kroppen, säger Percy Hindorf, rektor för skolåren 6-9. Det handlar också om att ge eleverna inflytande i klassrummet och på skolan. De behöver också få prata med vuxna om relationer, kärlek, droger och annat som blir aktuellt i tonåren.

I DE YNGRE SKOLÅREN MÄRKES tydligt att skolan arbetat en tid med att få barnen att röra sig mer under skoldagen och på fritiden. En vanlig rast är skolgården full av elever som spelar fotboll eller landbandy, hoppar hage, leker med en rockring eller något annat som finns i klasserna för att stimulera lek och rörelse. Till hösten kommer flera

föreningar att komma till skolan för att låta eleverna prova på olika idrotter. Vi tror att det är viktigt för skolan att eleverna rör på sig och är aktiva i föreningar, säger Maud Frimodig. Det är inte bara elevernas hälsa som förbättras. Aktivitet och rörelse påverkar också skolarbetet positivt. ■

Michaela Persson, Malin Thorsson, Victoria Godlund och Matilda Gustavsson går alla i 9C på Kumlabby.

Kumlabby skola byggdes i etapper för drygt 20 år sedan och man kan säga att det var den tidens Skogstorp. Många av de pedagogiska tankar som låg bakom skolans utformning håller bra än idag. En bärande tanke var att skapa en sammanhängande utbildning från ettan till nian. Idag arbetar vi i Kumla och Kumlabby skola på att få en röd tråd från förskolan till nian, eftersom förskoleverksamheten ses som en allt mer viktig start för barnens lärande. I andra avseenden har det pedagogiska tänkandet förändrats, vilket gör att det finns önskemål om en ombyggnad av skolan. En ombyggnad behövs också för att åstadkomma en uppfräschning av skolan efter drygt 20 års användning.

Viaskogen blir naturreservat

Kumla kommun planerar att bilda ett naturreservat i Viaskogen. Syftet är att långsiktigt skydda skogen så att området även fortsättningsvis skall kunna användas för rekreation och friluftsliv. **Text:** Carolina Berglund, Miljöinspektör

EN AV ANLEDNINGARNA TILL varför reservatsbildningen är möjlig att genomföra, är att kommunerna i landet nu kan söka bidrag från staten till lokala naturvårdsprojekt. Staten betalar halva kostnaden och kommunen står för den andra halvan. För Kumlas del är läget till och med bättre än så – den ideella föreningen Hopajola anser att Viaskogen är ett objekt som är värt att skydda. Därför har Hopajola gett ett bidrag som täcker en stor del av kommunens utgifter för att skydda och utveckla Viaskogen.

VIASKOGEN ÄR ETT skogsområde i södra utkanten av Kumla tätort och reservatet planeras omfatta cirka 80 hektar. Vid slutet av 1800-talet och en bit in på 1900-talet användes södra delen som militär skjutbana, och skottvallarna som fångade upp kulorna syns där än idag. Viaskogen kan beskrivas som en kulturskog med höga rekreativvärden för motionärer, svampplockare, hundar och hundägare och fungerar som strövskog för dagis- och skolgrupper. Fem av Kumlas skolor ligger inom en 1,5 km radie från skogen, och skogen används redan idag i undervisningen. Även föreningar bedriver verksamhet i skogen, exempelvis står Kumla civilförsvärsförening bakom en

”Vilsestig” i området. Föreningen använder den i sitt arbete med att utbilda barn och vuxna i hur man ska bete sig om man råkar komma bort i skogen.

GENOM ATT GÖRA SKOGEN mer tillgänglig och attraktiv vill kommunen locka ut fler människor i sin närmatur. I samband med reservatsbildningen planeras därför ett antal åtgärder i området. En sådan åtgärd är att informationstavlor med översiktskartor kommer att sättas upp vid områdets två entréer. För att öka skogens tillgänglighet för rörelsehindrade personer som annars har svårt att komma ut i naturen skall marken vid områdets samlingspunkt göras iordning så att rullstolsburna kan ta sig fram. Ett bord med plats för rullstolar kommer också att byggas.

FÖRUTOM ATT VIASKOGEN är viktig för friluftslivet har den också skogliga värden. Runt skottvallarna är skogen omkring 80 år, medan träden i andra delar av skogen kan vara upp till 150 eller till och med 200 år gamla. Skogen är flerskiktad och olikåldrig blandskog av gran, tall, björk, asp, sälg, rönn, al, hägg och ek. Markvegetationen går från lågörtstyp utan ris till ren blåbärstyp. Kärlväxtfloran är varierande,

både vanliga och ovanliga arter finns här. Bland annat har fyra orkidéarter hittats i skogen. Ett 30-tal mossor och drygt 50 olika lavar har identifierats. Svampar trivs också i Viaskogen och det kommer även fortsättningsvis att vara tillåtet att plocka

Duvans förskola går gärna till Viaskogen och passar samtidigt på att äta lite matsäck.

matsvamp. De flesta av de drygt 50 olika arterna som finns i skogen är inte ätliga. Däremot visar de på skogens höga naturvärden. Flera svampar växer på träd och död ved.

GRODDJUR FINNS I HELA skogen men främst i skogens nordligaste del där det finns ett litet kärr. Här har man hittat några exemplar av den fridlysta större vattensalamandern. Trots att skogen är ganska liten finns det många däggdjur här, bland annat räv, grävling, mård och dvärgnäbbmus. Duvhök och sparvhök häckar regelbundet i skogen. Duvhökarna från Viaskogen jagar ända in över Kumla torg. Undersökningar vid boplatserna har visat att kaja, kråka, skata och duva hör till de vanligaste bytesdjuren.

FRÅGAN OM ATT GÖRA ett naturreservat i Viaskogen har drivits av framför allt Naturskyddsföreningen i Kumla. Det är också föreningens medlemmar som har inventerat skogen och tagit fram alla fakta om växter och djur. ■

Kumla kommun ger service till synskadade!

Genom samarbete med Kumla Närradio 94,3 erbjuder Kumla kommun service till synskadade.

Måndag till torsdag kl. 10.00, 12.00, 14.00 och 17.00 (5-20 minuter/sändning) har du möjlighet att lyssna till daglig information om vad som händer i Kumla, kulturbevakning, familjesidorna, annonser, intervjuer m.m.

Välkommen att lyssna till Kumla Närradio 94,3, måndag till torsdag!

Sommar och sopor

Sommaren närmar sig och därmed värmen, vilket innebär att ditt sopkärl kanske får "besök" av larver. Kom ihåg att tvätta ur ditt kärl med rengöringsmedel och vatten samt att packa dina sopor väl, t ex räkör, köttrester m.m. (lägg i en plastpåse och knyt igen ordentligt så slipper du detta problem). Vid kärlyt ska kärlet **alltid** rengöras.

**Se till att ditt kärl är rent!
Det är renhållningspersonalens arbetsmiljö.**

Vid flytt

Se till att anmäla flytt av sop- och vattenabonnemang i god tid före din flytt (namn och personnummer på avflyttande och inflyttande) på tfn 019-58 80 99.

Trevlig sommar!
Tekniska kontoret,
Renhållningen

Kultur och fritid

Djupadalsbadet

Tfn: 019-58 86 78, 019-58 86 87 (badpersonal)

Öppettider för säsongen 20/5-21/8:

måndag-fredag	09.00-20.00
lördag-söndag	09.00-18.30
tisdag och fredag (morgonbad)	07.00-08.00

Kassan stänger 30 minuter före badtidens slut. Provatagning för simmärken varje dag kl. 12.00-14.00. Servering och kiosk har öppet varje dag under badsäsongen.

Simundervisning kommer att bedrivas i 2-veckorsperioder under v. 25-32. Anmälningar från v. 23. Första perioden, v. 25-26, kommer att bedrivas på kvällstid. Första gruppen 18.15-18.50 och andra gruppen 19.00-19.35. Övriga veckor, v. 27-32, kommer att bedrivas på förmiddagarna. Första gruppen 09.00-09.35 och andra gruppen 09.45-10.20.

Djupadalsbadets camping

Tfn: 019-58 86 83

Fullständig service : 3/6-21/8

Lugn 3-stjärnig familjecamping, 1 km öster om Kumla centrum. Här finns 4 st fyrbäddsstugor, 4 st tvåbäddsstugor och 70 campingplatser, varav 32 st med el.

Kumlasjöns servering "sjösidan"

Tfn: 019-57 07 85

Servering med tonvikt på sommarsäsongen. Öl- och vinnrättigheter. Utealtan med utsikt över Kumlasjön. Kiosk med försäljning av glass, godis, läsk och snabbmat till Djupadalsbadets badgäster. 18-håls bangolfanläggning i anslutning till serveringen.

Kumlahallen

Kroppstråning

Träningslokalen "Hälsa med David" är öppen hela sommaren kl. 07.00-20.00, alla dagar. Tränande skall vid begäran av Kumlahallens personal uppvisa giltigt träningskort. Efter simhallens stängning för säsongen, ingår inte bassångbad.

Simhallen

Tfn: 019-58 86 75

Öppet för säsongen fr.o.m. 26/8

måndag och torsdag	09.00-20.30
tisdag, onsdag och fredag	07.00-20.30
lördag och söndag	09.00-15.30

Kassan stänger 30 minuter före badtidens slut. Skolbad förekommer vardagar klockan 08.00-15.30. För besked om möjligheten att bada med icke simkunniga barn i lilla bassängen, ring 019-58 86 75.

Tisdagar, lördagar och söndagar är lilla bassängen uppvärmd till 35 grader och lämpar sig väl för barnbad. Av tradition används tisdagseftermiddagarna till spädbarnsbad. Simundervisning för barn och vuxna ordnas regelbundet. Vid lov och studiedagar är bassängerna disponibla i mycket större utsträckning under dagtid, då inga skolbad förekommer. I Kumlahallen finns alltid utrymme för motionssim.

Vuxenkvällar, onsdagar kl. 18.00-20.30

Välkommen att bada i lugn och ro. Här kan du njuta i en avspänd miljö med soft music och undervattensbelysning. Åldersgräns 17 år.

Barn- och familjekvällar, fredagar kl. 17.30-20.30

På fredagar står badets bassänger och lokaler öppna för barnfamiljer. Alla lekredskap är tillgängliga, hopptorn och sviktar är öppna. Ta gärna med din egen simring, luftmadrass eller annan vattenleksaker. Packa picknick-korgen och gör en helkväll tillsammans. Givetvis är alla andra badgäster också välkomna.

Sporthallen

Vardagkvällar tränar idrottsföreningar enligt fastställt schema. Lördagar och söndagar spelas matcher i det nationella seriesystemet.

Manifestation mot våld!

Våldet ute i samhället oroar oss alla och med anledning av detta arrangerades under vecka 16, 18-23 april, en vecka mot våld i Kumla kommun.

UNDER VECKAN PÅGICK en rad olika aktiviteter på temat antivåld där skolan, biblioteket, föreningar med flera medverkade. På biblioteket var bl a Mats Ekebring; DELTA-projektet, Lilian Iwarsson-Sporrong; socionom och projektledare för kvinnofrid, Kerstin Nilsson Eskilsson; med utställningen "Under Ytan" samt Kenth Ericzon och Ola Bosshammar; Kumla mot narkotika. Ett av de mest välbesökta arrangemangen var då Tommy Söderberg, Förbundskapten för herrarnas U21-landslag i fotboll, var på besök. Tommy talade på temat idrott och våld. Om hur stor roll idrotten spelar för dagens ungdomar samt hur man som spelare, ledare, supporter m fl ska tänka på hur man uppför sig och att man som idrottsprofil ofta är en förebild för många barn och ungdomar.

Tangering bjöd på härlig underhållning. På scenen ser vi från vänster, Joakim Persson, Thom Höglund, Robert Andersson, Per-Emil Jakobsson och Erik Grahn.

VECKAN AVSLUTADES sedan, den 23 april, med en manifestation mot våld på Kumla torg. På torget fanns kyrkorna i Kumla, ponnyridning samt ett antal föreningar

Simon Ahlstedt , Frida Wikander, Tommy Söderberg, Joakim Åberg och Sandra Hallin.

representerade såsom Folkatorps Ponnyridskola, Kumla Brottarförening, Kumla Kampsportsförening m fl. Ett antal lokala talanger fanns även att se på scenen såsom Felicia Nylund, Andreas Lutmark, Kumla Black Bullets Cheerleaders, Tangerine och Jonas Thrygg.

ARRANGÖRER UNDER VECKAN var Brottsförebyggande rådet (BRÅ) tillsammans med Kumla kommun, Kyrkorna i Kumla, Polisen, Kriminalvården, Kumla Promotion, Företagarna i Kumla, Svensk Handel samt Föreningslivet.

Lisa Ekberg och Sofie Toresson fanns med på torget för att representera Folkatorps Ponnyridskola.

Nya vattenskyddsområden för Blacksta och Tisaren

Länsstyrelsen i Örebro län har beslutat om vattenskyddsområde och föreskrifter för grundvattentäkten Blacksta, i Kumla kommun, samt ytvattentäkten Tisaren, i Askersunds och Hallsbergs kommuner.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 20 maj 2005. Syftet med beslut om vattenskyddsområde är att skydda vattenförekomster och vattentäkter mot såväl nutida som framtida risker.

Bakgrund

Ett flertal tätorter inom kommunerna Kumla och Hallsberg försörjs med dricksvatten från Blacksta vattenverk i Kumla kommun. Dricksvattnet är baserat på uttag av grundvatten vid Blacksta förstärkt med infiltration av ytvatten från sjön Tisaren. I dagsläget är tätorterna Kumla, Sannahed, Hällabrottet, Åbytorp, Kvarntorp, Ekeby, Hallsberg, Sköllersta, Svennevad, Pålsboda och Östansjö anslutna.

Den naturliga grundvattenförekomsten i Blacksta räcker inte för att försörja samhällena med dricksvatten eftersom tillflödet till brunnarna inte är tillräckligt stort. Därför leds vatten från Tisaren till Blacksta. Det pumpas årligen ungefär 4,5 miljoner m³ vatten från Tisaren. Cirka 3 miljoner m³ av detta pumpas till Blacksta där vattnet silas och därefter infiltreras i grusåsen. På grund av en successiv ökning av halten organiskt material och humusämnen (färgtal) i Tisarvattnet kommer Kumla kommun under året att bygga ut Blacksta vattenverk med ett nytt förbehandlingssteg. Där ska det silade vattnet genomgå kemisk behandling och snabbsandfiltrering innan det leds ut till infiltrationsdammarna. Behandlingen ska skydda grusåsen vid höga halter av orga-

niskt material och högt färgtal.

Någon reservvattentäkt som täcker hela behovet finns inte i dagsläget. För att klara vattenförsörjningen vid en eventuell förorening av vattentäkten ska det förbe-

"Ett flertal tätorter inom kommunerna Kumla och Hallsberg försörjs med dricksvatten från Blacksta vattenverk i Kumla kommun"

handlade vattnet kunna ledas direkt till vattenverket utan att infiltreras i grusåsen. Behandlingssteget kommer då att fungera som en reservvattentäkt.

Syfte med vattenskyddsområde och föreskrifter

Syftet med föreskrifterna är att så långt som möjligt förhindra att grundvattnet vid vattentäkten förorenas. Skyddet ska verka i förebyggande syfte på mycket lång sikt. Föreskrifternas syfte är därför inte i första hand att förbättra kvaliteten på vattnet utan att säkerställa att den nuvarande vattenkvaliteten inte försämras och att dricksvatten kan tillhandahållas från området i framtiden. Föreskrifterna ska förhindra att det inom skyddsområdet sker utsläpp av sådana förorenande ämnen som kan tränga ner till grundvattnet och försvåra beredningen av dricksvatten. Föreskrifterna ska även reglera nuvarande och

framtida verksamheter i anläggningar inom vattenskyddsområdet.

Indelning av vattenskyddsområdet i skyddszoner

En zonindelning av vattenskyddsområdet är oftast nödvändig eftersom det behövs olika regler inom olika delar av vattenskyddsområdet. Området är indelat i en vattentäktzon, primär skyddszon och sekundär skyddszon, se karta på www.kumla.se. Detta gäller både Tisaren och Blacksta vattenskyddsområde.

Begränsningar för enskilda markägare

De angivna föreskrifterna innebär i huvudsak att det i den primära skyddszonen är förbud att dels hantera petroleumprodukter, kemikalier, kemiska bekämpningsmedel och växtnäringssämnen, dels etablera miljöfarlig verksamhet som innebär risk för förorening av grundvattnet. Dessutom regleras frågor om avfall, infiltrations-anläggningar och schaktningsarbeten. Skydds-föreskrifterna för Blacksta redovisas på nästa sida.

Beslut och skyddsföreskrifter för både Blacksta och Tisaren finns i sin helhet på

www.kumla.se under rubriken miljö och folkhälsa, efter underrubriken vattenskyddsområden. Handlingarna finns också tillgängliga på miljö- och byggnadskontoret och på tekniska kontoret i Stadshuset.

Förbud mot transport av farligt gods enligt lokal trafikföreskrift

Transport med märkningspliktiga fordon på väg 641 förbi vattenverket i Blacksta är tillåten endast i samband med lastning eller lossning, t ex oljeleveranser, vid fastighet belägen längs denna vägsträcka.

Vid risk för förorening ring 112

Det åligger ägare och nyttjanderättshavare av fastighet inom vattenskyddsområdet samt allmänheten att omedelbart anmäla till den kommunala räddningstjänsten (alarmering tfn 112) sådana händelser som kan medföra risk för vattenförorening.

Till sist

Vi har alla ett gemensamt ansvar att skydda de naturresurser som våra vattentäkter utgör, inte bara till oss som lever idag utan även till kommande generationer.

För att se om du som fastighetsägare är berörd, hämta kartorna på www.kumla.se eller hos Tekniska Kontoret, tfn: 019-58 82 71.

SKYDDSFÖRESKRIFTER FÖR BLACKSTA

1 § Skydd av vattentäkten

Vattentäktsson: Brunnsöverbyggnader skall vara låsta och området skall skyddas mot obehöriga.

All annan verksamhet än den som erfordras för att bedriva vattentäktssverksamhet är förbjuden.

2 § Petroleumprodukter och kemikalier

Primär skyddszon: Hantering av petroleumprodukter är förbjuden, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostadsfastighet och för bostadsfastighets befintliga uppvärmning med eldningsolja samt för drift av fordon och arbetsmaskiner.

Hantering av kemikalier är förbjuden, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostadsfastighet.

Sekundär skyddszon: Hantering av petroleumprodukter är förbjuden utan tillstånd från den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostadsfastighet och för bostadsfastighets befintliga uppvärmning med eldningsolja samt för drift av fordon och arbetsmaskiner.

Hantering av kemikalier är förbjuden utan tillstånd från den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostadsfastighet.

3 § Växtnäringsämnen och bekämpningsmedel

Primär skyddszon: Hantering av växtnäringsämnen (naturgödsel, handelsgödsel, avloppsslam mm) är förbjuden, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostadsfastighet.

Hantering av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostadsfastighet.

Sekundär skyddszon: Hantering av växtnäringsämnen (naturgödsel, handelsgödsel, avloppsslam mm) är förbjuden, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostads- och skogsbruksfastighet.

Spridning av växtnäringsämnen är förbjuden på vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller tjälad mark.

4 § Skogsbruk

Primär skyddszon: Permanenta upplag av bark, timmer, flis eller likvärdiga produkter är förbjuden. Tillfälliga upplag av bark, timmer, flis eller likvärdiga produkter är förbjuden utan tillstånd från den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor.

Förnyringsavverkning är förbjuden, annat än enligt blädning.

Sekundär skyddszon: Permanenta upplag av bark, timmer, flis eller likvärdiga produkter förbjuden. Tillfälliga upplag av bark, timmer, flis eller likvärdiga produkter är förbjuden annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av skogsbruksfastighet inom området.

Förnyringsavverkning, annat än genom blädning, är förbjuden utan tillstånd från den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor.

5 § Avledning av hushållsspillvatten och dagvatten

Primär skyddszon: Infiltrationsanläggningar och liknande för hushållsspillvatten och dagvatten är förbjuden, med undantag för slutna system.

Etablering av dagvattenavledning som kan förorena yt- och grundvatten är förbjuden utan tillstånd från den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor.

Sekundär skyddszon: Etablering av infiltrationsanläggningar och liknande för hushållsspillvatten är förbjuden.

6 § Miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon och Sekundär skyddszon: Etablering av miljöfarlig verksamhet som innebär risk för förorening av yt- eller grundvatten är förbjuden.

7 § Vaghållning

Primär skyddszon och Sekundär skyddszon: Tillverkning av asfalt och oljegrus samt upplagning av asfalt, oljegrus eller vägsalt är förbjuden.

Deponering av snö (snötipp) från trafikerade ytor är förbjuden.

8 § Taktverksamhet och schaktningsarbeten

Primär skyddszon: Materialtäkt (grus-, berg- och torvtäkt) är förbjuden. Husbehovstäkt är förbjuden utan tillstånd från den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor.

Schaktningsarbeten (t ex i samband med vägbyggen eller annat byggande) är förbjuden utan anmälan till den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor. Schaktningsarbeten djupare än 3 meter över högsta naturliga grundvattennivån är förbjuden.

Sekundär skyddszon: Materialtäkt (grus-, berg- och torvtäkt) djupare än 1 m över högsta naturliga grundvattennivån är förbjuden.

Schaktningsarbeten (t ex i samband med vägbyggen eller annat byggande) djupare än 1 meter över högsta naturliga grundvattennivån är förbjuden.

9 § Energianläggningar

Primär skyddszon och Sekundär skyddszon: Etablering av anläggningar för utvinning av energi ur mark (jord och berg) eller vatten är förbjuden utan tillstånd från den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor.

10 § Uppställning av arbetsfordon

Primär skyddszon: Uppställning av arbetsfordon annat än tillfälligt i samband med yrkesmässig hantering är förbjuden.

11 § Avfall

Primär skyddszon: Förvaring av avfall är förbjuden, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostadsfastighet. Eldning av trädgårdsavfall och förbränning av avfall är förbjuden.

Sekundär skyddszon: Förvaring av avfall är förbjuden, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av bostadsfastighet.

12 § Alarmering och tillträdesförbud

Det ägiger ägare och nyttjanderättshavare av fastighet inom vattenskyddsområdet samt allmänheten att omedelbart anmäla till den kommunala räddningstjänsten (alarmering tfn 112) sådana händelser som kan medföra risk för vattenförorening.

Vattentäktsson: Tillträde till vattentäktsson är, med undantag vad som anges i § 15 och § 16, förbjudet.

13 § Gator och vägar som passerar över gränsen till vattenskyddsområdet samt i övrigt där vattenskyddsområdets zongränser bedöms behöva markeras ska vara skyltade i enlighet med Naturvårdsverkets Rekommendation 1999: "Utmärkning av vattenskyddsområde". Annars mark får tas in anspråk för detta.

14 § Om särskilda skäl föreligger kan Länsstyrelsen medge dispens från förbud i skyddsföreskrifterna efter hörande av den kommunala nämnden som ansvarar för miljöfrågor och vattenverkets huvudman.

15 § Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och verksamheter som är nödvändiga för vattentäktssverksamheten.

16 § Tillsynsmyndigheten får utföra de undersökningar som erfordras för kontroll av efterlevnaden av föreskrifterna.

Dessa föreskrifter träder ikraft den 20 maj 2005 då Länsstyrelsens beslut den 3 september 1982 (18FS 1982:29) om vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för grundvattentäkten i Blacksta upphört att gälla.

Bokbussens turer 2005

Ekeby/Kvarntorp - torsdagar

Ekeby (Macken) 16.45-18.15
Kvarntorp (Skiffervägen) 18.30-20.00
9/6, 30/6, 18/8, 1/9, 15/9, 29/9, 13/10, 27/10,
10/11, 24/11, 8/12 och 22/12.

Hällabrottet - torsdagar

Vid affären 17.00-19.30
16/6, 11/8, 25/8, 8/9, 22/9, 6/10, 20/10, 3/11,
17/11, 1/12 och 15/12.

Sannahed - onsdagar

Tvärgatan, 18.00 – 19.30
8/6, 22/6, 10/8, 24/8, 7/9, 21/9, 5/10, 19/10, 2/11,
16/11, 30/11 och 14/12.

Åbytorp - onsdagar

Stene skola 17.00 – 19.30
15/6, 29/6, 17/8, 31/8, 14/9, 28/9, 12/10, 26/10,
9/11, 23/11, 7/12 och 21/12.

Prästgårdsskogen - torsdagar

von Rosensteins väg 11.00 –12.00
23/6, 18/8, 15/9, 13/10, 10/11 och 8/12.

Landsbygdsturer

Brånsta måndag 20/6, 22/8, 19/9, 17/10, 14/11, 12/12
Byrsta måndag 27/6, 29/8, 26/9, 24/10, 21/11, 19/12
Eneby måndag 6/6, 8/8, 5/9, 3/10, 31/10, 28/11
Nynäs måndag 13/6, 15/8, 12/9, 10/10, 7/11, 5/12
Berga tisdag 7/6, 16/8, 20/9, 25/10, 29/11
Hjortsberga tisdag 21/6, 30/8, 4/10, 8/11, 13/12
Rala tisdag 9/8, 13/9, 18/10, 22/11
Vallersta tisdag 28/6, 6/9, 15/11, 20/12
Öja tisdag 14/6, 23/8, 27/9, 1/11, 6/12
Björka torsdag 16/6, 18/8, 15/9, 13/10, 10/11, 8/12
Ekeby by torsdag 9/6, 11/8, 8/9, 6/10, 3/11, 1/12
Frommesta torsdag 30/6, 25/8, 22/9, 20/10, 17/11, 15/12
Brändåsen* torsdag 30/6, 25/8, 22/9, 20/10, 17/11, 15/12
Östra* torsdag 23/6, 18/8, 15/9, 13/10, 10/11, 8/12
*förmiddagstur

Öppettider Biblioteket och utställningshallen

Sommarlån gäller 30/5-15/8

Sveriges nationaldag 6/6 stängt

Sommartider 13/6-14/8

Måndag-fredag 10.00-18.00

Midsommarhelgen

Torsdag 23/6 10.00-17.00

Midsommarafton 24/6 stängt

Till hösten utökar vi bibliotekets öppettider!

Öppettider 15/8 2005-11/6 2006

Måndag-torsdag 09.00-19.00

Fredag 09.00-18.00

Lördag 10.00-14.00

Söndag 14.00-18.00

Besök oss på
www.kumla.se/bibliotek

Besök bibliotekets hemsida

På www.kumla.se/bibliotek får du information om bibliotekets olika verksamheter, information om E-böcker, E-ljudböcker, tillgängliga databaser, bokbussens turlista och mycket annat. Här hittar du också bibliotekets öppettider och annan aktuell information såsom en länk till kommunens evenemangskalender, där du ser vad som händer på kulturavdelningen Kumla bibliotek.

– du kan söka, låna om och reservera böcker via internet – hjälpavsnitt vad gäller sökning i bibliotekets katalog. Här når du även andra kataloger i Örebro län.

Prova EBSCO/NOVELIST via hemsidan!

Logga in med ditt lånekortsnummer. EBSCO är en gratis databas med 1 200 engelskspråkiga tidskrifter i fulltext i ämnen som fritid, historia, ekonomi, hälsa, naturvetenskap, politik och utbildning. I NOVELIST hittar du lästips, författarporträtt och recensioner av böcker på engelska.

Korttidslån - läser du snabbt? Vill du snabbt få tillgång till populära böcker? Lånetiden är 14 dagar och förseningsavgiften är 3:-/bok och dag.

Varje kommun måste enligt lag ha en kommunstyrelse. Därutöver får kommunfullmäktige tillsätta de nämnder man anser behövas. Styrelsens och nämndernas uppgift är att bereda fullmäktiges ärenden (dvs ombesörja att ärendena är väl förberedda före beslut), se till så att fullmäktiges beslut verkställs samt besluta i ärenden där fullmäktige delegerat beslutsrätten. Text: Torild Hilmersson, Utredare

Därutöver tillkommer uppgifter som ålagts kommunen genom någon speciallagstiftning t ex socialtjänstlagen, skollagen, plan- och bygglagen, miljölagstiftningen m fl.

I denna artikel beskrivs kommunstyrelsens och dess uppgifter. Kommunens övriga nämnder presenteras i en kommande artikel.

Kommunstyrelsen intar en särställning bland de kommunala nämnderna. Den kan sägas vara kommunens ”regering”. I Kumla består kommunstyrelsen av 13 ledamöter, 7 (s), 2 (m), 1 (c), 1 (fp), 1 (kd) och 1 (v).

Kommunstyrelsens uppgifter

Kommunstyrelsen skall leda förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha inseende över övriga nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen får dock inte ta över beslut som enligt reglemente skall fattas av en annan nämnd. Kommunstyrelsen skall också ha uppsikt över kommunal verksamhet i företagsform.

En av kommunstyrelsens viktigaste uppgifter är att lämna förslag till beslut i ärenden som skall avgöras av fullmäktige. Kommunstyrelsen skall alltid yttra sig över förslag som övriga nämnder vill få behandlade i fullmäktige. Därigenom har kommunstyrelsen stor möjlighet att påverka andra nämnders verksamhet.

Ett kraftfullt styrmedel för kom-

munstyrelsen är kommunens budget. Det samlade budgetförslaget bygger på de förslag som inkommit från de olika nämnderna. Nämndernas krav granskas av kommunstyrelsens budgetberedning och stäms av mot kommunens beräknade intäkter. Oftast överstiger nämndernas förslag det tillgängliga ekonomiska utrymmet. Det blir då budgetberedningens uppgift att bedöma angelägenheten av de olika kraven och lägga fram ett förslag till balanserad budget.

"Kommunstyrelsens uppgift är att leda förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha inseende över övriga nämnders verksamhet"

Kommunstyrelsen har ansvar för kommunens långsiktiga utveckling. Ett viktigt instrument för detta är den fysiska planeringen, det vill säga hur marken skall användas. Kommunstyrelsen avger förslag till program för den fysiska planeringen som också innehåller en långsiktig plan för bostadsbyggandet.

Den mest betydelsefulla faktor för kommunens möjligheter till utveckling är näringslivet. Därför är näringslivsfrågorna en viktig del i kommunstyrelsens arbete.

Kontakt med allmänheten

Kommunstyrelsen har en lagfäst skyldighet att verka för sådana förenklingar i verksamheten som kan underlätta enskildas kontakter med kommunen.

Det är också kommunstyrelsens uppgift att handha kommunens informationsverksamhet. Denna fullföljs till stor del genom att ge pressen goda möjligheter att bevaka den kommunala verksamheten. Men därutöver behövs också aktiva insatser, varav utgivningen av Kumlan är ett exempel. På senare år har också tillkommit att kommunen lämnar information om sin verksamhet via sin hemsida på Internet.

Kommunstyrelsens egna verksamheter

Kommunstyrelsen är inte bara ett ledningsorgan. Den har också ansvar en rad egna verksamheter. Hit hör främst den tekniska sektorn med fastighetsförvaltning, gator, VA, renhållning och kostverksamheten. Kommunstyrelsen ansvarar också för kommunens arbetsmarknadsinsatser och integrationsverksamhet (flyktningmottagning). Även konsumentvägledning, budgetrådgivning och skuldsanering tillhör kommunstyrelsens område.

Krisledningsnämnd

På senare år har kommunerna ålagts ett långtgående ansvar för hantering av kriser av olika slag. Kommunstyrelsen har en funktion som krisledningsnämnd och skall vid allvarliga kriser leda och samordna kommunens insatser. Kommunstyrelsen har möjlighet att överta ansvar från andra nämnder när det gäller de resurser behövs för hantering av krisen.

Arbetsutskott

Kommunstyrelsen har ett arbetsutskott som breder ärenden till kommunstyrelsen. Arbetsutskottet har också genom delegation en relativt omfattande beslutanderätt, främst när det gäller den löpande verksamheten. Det är kommunstyrelsens arbetsutskott som utgör budgetberedning.

I kommunstyrelsens arbetsutskott, som består av fem ledamöter, återfinns som regel de främsta företrädarna för den politiska majoriteten och oppositionen. Därigenom får utskottet ett stort informellt inflytande.

Kommunstyrelsens ordförande, kommunalråd

Kommunstyrelsens ordförande, som har titeln kommunalråd, har en politiskt ledande roll i kommunen med ansvar för att följa kommunens ekonomi och utveckling samt för kontakterna med stat, landstingskommun, näringsliv och organisationer. För majoriteten finns ytterligare två kommunalråd varav en på halvtid.

Oppositionens främsta företrädare i kommunstyrelsen har titeln oppositionsråd. Det finns ett oppositionsråd på heltid och ett på halvtid. Deras uppgift är främst att för oppositionens räkning ha insyn i den kommunala verksamheten.

Tjänstemannaorganisation

För att fullfölja sina uppgifter har kommunstyrelsen en tjänstemannaorganisation som består av ett kommunledningskontor och ett tekniskt kontor.

Kommunledningskontoret som leds av kommundirektören har hand om ärendeberedning, utredning, informationsverksamhet, budget och redovisning, personalfrågor, arbetsmarknadsfrågor och flyktningmottagning. Kommundirektören svarar bl a för samordning mellan kommunens förvaltningar och för näringslivsfrågorna.

Tekniska kontoret har hand om fastighetsförvaltning och byggande av lokaler för kommunens olika verksamheter, anläggande och underhåll av gator, VA, renhållning och måltidsverksamhet. Tekniska kontoret handlägger även frågor om trafikföreskrifter som beslutas av miljö- och byggnadsnämnden. ■

Kumla kommuns bokslut för år 2004

Text: Ronny Salomonsson, Ekonomichef

Det ekonomiska resultatet

Verksamhetsåret 2004 uppvisar ett ekonomiskt resultat på driftsidan som uppgår till +14,5 miljoner kronor vilket är 14,2 miljoner kronor bättre än det budgeterade resultatet. Kommunen klarar därmed det lagstadgade balanskravet med god marginal. Det positiva resultatet är en följd av att de kommunala nämnderna visar ett samlat överskott på 3,5 miljoner kronor samt att finansförvaltningen visar överskott på 10,7 miljoner kronor. Det är glädjande att nämnderna kunnat vända det stora underskott som redovisades för år 2003 till ett överskott i 2004 års bokslut. Överskottet på finansförvaltningen beror bland annat på högre sysselsättningsstöd än beräknat från staten, realisationsvinster vid försäljning av fastigheter, högre avkastning än beräknat på "pensionsfonden", försäkringsersättning efter brand samt lägre kostnader än beräknat för arbetsgivaravgifter och pensioner.

Verksamhetens nettokostnader

De kommunala nettokostnaderna (totalt 667 miljoner kronor) omräknade per

kommuninvånare för de olika verksamhetsområdena år 2004 framgår av nedanstående tabell. I tabellen anges också respektive nämnds procentuella andel av den totala nettokostnaden. Med nettokostnad menas respektive nämnds kostnader efter avdrag för avgifter (t ex hemtjänstavgifter, förskoleavgifter, VA-avgifter), hyror och ersättningar mm. Nettokostnaden är den del som måste finansieras med kommunalskattemedel.

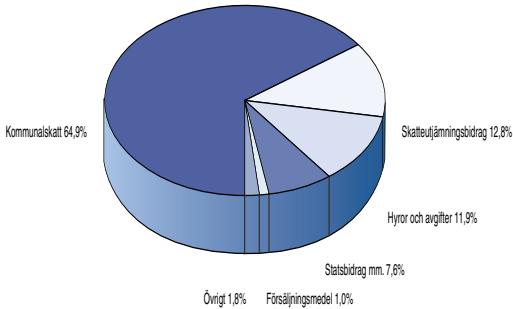
Kommunstyrelsen svarar bland annat för kommunfullmäktige, central administration, räddningstjänst, arbetsmarknadsåtgärder, väghållning, vatten och avlopp, sophämtning, skötsel av fastigheter, kostverksamhet mm. **Miljö- och byggnadsnämnden** fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet samt miljö- och hälsoskyddsområdet. **Kultur- och fritidsnämnden** svarar för biblioteksverksamhet samt skötsel av parker, idrottsanläggningar och fritidsgårdar. Under **barn- och utbildningsnämndens** ansvarsområde finns förskola, grundskola, särskola, gymnasieskola mm. **Socialnämnden** svarar bland annat

Nämnd	Kronor/invånare	Andel av nettokostnad, %
Kommunstyrelse	3.931	11,4
Miljö- och byggnadsnämnd	435	1,3
Kultur- och fritidsnämnd	1.981	5,7
Barn- och utbildningsnämnd	16.382	47,6
Socialnämnd	11.691	34,0
Totalt	34.420	100,0

för stödinsatser vid sociala problem och omsorg om äldre och handikappade.

Finansiering och satsningar under 2004

Kommunens verksamhet finansierades under 2004 enligt följande:

Som framgår av diagrammet är kommunalskatten som betalas av kommuninvånarna den viktigaste finansieringskällan för kommunen. Skatten och skatteutjämningsbidraget utgör tillsammans cirka 78 % av kommunens intäkter. Cirka 12 % utgörs av hyror och avgifter medan finansieringskällorna i övrigt endast utgör en mindre del.

De största investeringarna under år 2004 var utbyggnad av stadsnät för IT-kommunikation, gång- och cykelvägar, vattenrening i Kvarntorp, uppförande av ny skola i Skogstorp samt fortsatta investeringar i vatten- och avloppsanläggningar. Investeringsnivån var mycket hög under året.

Bostadsbyggandet som tagit fart under de senaste åren fortsatte i oförminskad takt under år 2004. Kommunen har sålt ett antal tomter i Smedstorp och Loviselund i norra delen av Kumla. I kvarteret Urmakaren i centrala Kumla färdigställdes 37 hyreslägenheter under år 2004. Arbetet pågår vidare med uppförande av ytterligare 38 hyreslägenheter i kvarteret Fiskalen som färdigställs under år 2006.

Arbetslösheten, som av tradition varit mycket låg i Kumla, ökade under året och

nivån är nu i paritet med genomsnittsnivån i Örebro län. Kommunen arbetar främst genom olika arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att mildra effekterna av den ökande arbetslösheten.

Kommunens folkmängd ökade för tredje året i rad. År 2002 ökade folkmängden med 170 personer, år 2003 ökade den med 174 personer och år 2004 var ökningen 104 personer. Kommunens folkmängd vid årsskiftet uppgick till 19.383 personer.

Den närmaste framtiden

Under åren 2002-2004 minskade sysselsättningen på riksnivå. Denna negativa utveckling fick till följd att de samlade skatteintäkterna inte ökat i den utsträckning man tidigare prognosticerat. För Kumla kommun innebär det att den ekonomiska utvecklingen blev sämre än planerat vilket resulterat i ramminsknningar för år 2004 men också i 2005 års budget. Kommunförbundet bedömer i dagsläget att sysselsättningen kommer att öka något de kommande åren vilket om det stämmer betyder att det ekonomiska läget ljusnar något de närmast kommande åren.

Hur den kommunala ekonomin kommer att utvecklas i framtiden beror mycket på hur man på riksnivå lyckas med att sänka arbetslösheten och samtidigt öka sysselsättningen. Detta har mycket stor betydelse framför allt på de framtida skatteinkomsterna i kommunen men också på kostnaderna för bland annat försörjningsstöd och arbetsmarknadspolitiska insatser.

En annan viktig faktor är befolkningsutvecklingen och befolkningsstrukturen i kommunen. Den positiva befolkningsutvecklingen under år 2004 måste fortsätta för att i första hand skatteintäkterna även fortsättningsvis skall utvecklas i positiv riktning.

Några statistiska nyckeltal

Förutom de nyckeltal som angivits tidigare i artikeln kan följande statistiska uppgifter för åren 2003 och 2004 hjälpa till att ge information om den kommunala verksamheten:

	2003	2004
Vägunderhåll, barmark, kr/kvadratmeter	9,72	9,41
Gatubelysning, driftkostnad, kr/belysningspunkt	354,00	431,00
Vatten- och avlopp, driftkostnad, kr/kubikmeter	8,53	8,45
Städkostnad, barnstugor, kr/kvadratmeter	193,00	187,00
Städkostnad, skolor, kr/kvadratmeter	145,00	138,00
Lokalkostnad, barnstugor, kr/kvadratmeter	877,00	930,00
Lokalkostnad, skolor, kr/kvadratmeter	683,00	772,00
Kumlahallen, simhallen, kostnad/besök (2003=66 398 besök, 2004=63 027 besök), kr	21,61	26,15
Kumlahallen, sporthallen, kostnad/besök (200 000 resp. 200 000 st), kr	8,61	8,53
Djupadalsbadet, kostnad/besök (57 149 resp. 43 841 st), kr	34,18	49,21
Campingen, kostnad/gästnatt (13 968 resp. 13 451 st), kr	5,96	6,20
Biblioteket, kostnad/lån (216 310 resp. 224 736 st), kr	41,38	38,55
Ishallen, kostnad/besök (100 000 resp. 100 000 st), kr	22,26	23,79
Parker, gatuplantering, kostnad/inv. (19 105 resp. 19 383 st), kr	165,56	183,49
Fritidsgårdar, kostnad/besök (286 910 resp. 309 008 st), kr	13,15	10,55
Grundskola, nettokostnad/elev (2 533 resp. 2 474 st), kr	56.423,00	59.526,00
Musikskola, nettokostnad/elev (462 resp. 465 st), kr	8.788,00	8.307,00
Förskoleverksamhet, nettokostnad/elev (997 resp. 1 042 st), kr	69.503,00	69.853,00
Skolbarnomsorg, nettokostnad/barn (973 resp. 969 st), kr	24.580,00	24.355,00
Institution/familjehem, kostnad/årsplats (29,8 resp. 27,7 st), kr	459.665,00	468.662,00
Särskild boendeform, genomsnittlig nettokostnad/vårdtagare (259 resp. 239 st), kr	554.400,00	596.600,00
Hemtjänst, genomsnittlig kostnad/vårdtagare (226 resp. 232 st), kr	208.100,00	216.100,00

Gör ett besök!

Officersmässen i Sannahed med militärmuseum, Pukestugan, Skomakarstugan, Soldattorpet och Husarofficersstugan visas genom Kumla hembygdsförening följande söndagar kl. 14-17: 3 juli, 10 juli, 17 juli, 24 juli (utökad tid, 13-17, med extra guidningar), 31 juli, 7 augusti, 14 augusti, 21 augusti och 28 augusti. Försäljning av kaffe och glass sker samtliga dagar.

Blackstastugan visas genom Kumla hembygdsförening söndag 12 juni kl. 14-17 samt söndag 19 juni kl. 14-17.

Skolmuseet Lundmarkska skolan i Hardemo visas genom Hardemo Hembygdsförening följande söndagar kl 13-16: 3 juli, 10 juli, 17 juli, 24 juli, 31 juli, 7 aug och 14 aug.

Fira midsommar i Sannahed

Fredag den 24 juni kl. 14.00

Traditionellt midsommarfirande
med dans kring midsommarstången,
musikuppträdande,
servering m.m.

(se utförligt program i lokalpress)

Välkommen!

114 14 – nytt telefonnummer för icke akuta ärenden till Polisen!

Polisens nya nationella telefonnummer underlättar för dig som vill få kontakt med Polisen. 114 14 är numret du ska ringa då du har ärenden till Polisen som inte är akuta. Till exempel när du vill göra en anmälan, få upplysningar eller tipsa Polisen.

Det nya numret 114 14 ska användas för icke akuta ärenden till Polisen. Det kan röra sig om till exempel:

- Anmälan av brott och andra allvarliga händelser
- Tips kring brott
- Upplysningar om passfrågor, trafikfrågor, migrationsfrågor och tillståndsfrågor

Vid larm – ring 112!

112 är fortfarande nödnumret du ska ringa vid akut hjälp och då det är fara för liv, egendom eller miljö. Nödnumret 112 är till för dig som behöver omedelbar hjälp av till exempel polis, räddningstjänst eller ambulans.

Gamla telefonnummer till Polisen gäller fortfarande.

De gamla lokala telefonnumren till polisen kommer att fungera även i fortsättningen. När man ringer dem så kommer man att kopplas automatiskt till samma svarsfunktion som 114 14.

Vad en trappa kan leda till...

Ingen kan ha undgått att uppmärksamma pågående försäljning av trappstegen i den trätappa som leder uppför Kvarntorpshögen och som kommer att bli en av de längsta i Sverige. **Text: Mats Runering.**

DÉGIVARE OCH PROJEKTÖR är Olle Medin, som tillsammans med några medarbetare även bygger trappan. Trappan kommer att stå klar i slutet av juni eller början av juli. Den kommer att bestå av minst 400 trappsteg och ha minst fyra vilplatser. Efter att ha provsuttit vilplats nummer 2, kan man förutse att vilplatserna troligen blir flitigt utnyttjade som utflyktsmål sommartid.

NÄR KUMLAN DELAS UT är trappstegen med största säkerhet slut. Det har således varit en strykande åtgång på dem. Vanligast är att enskilda eller makar köpt i eget namn. Vanligt är också att trappsteg köps i barnbarns namn, i present till närstående och vänner, i bortgångnas namn o.s.v. Många trappsteg har köpts av företag och föreningar. De flesta köparna återfinns givetvis i Kumla men många bor också i andra kommuner i länet. Att vi lever i en föränderlig värld märks på att ett antal trappsteg har förbindelse med orter såsom Falun, Flen, Hjo, Karlstad, Kungsängen, Motala, Skinnskatteberg, Skärholmen, Stockholm, Säter, Vimmerby, Västerås och Ystad. Föreningen Norden i vår norska vänort, Aurskog-Höland, har också försett sig med ett trappsteg.

DEN KÖPARE SOM BOR absolut längst bort är Per Paulsson, Edgewater, New Jersey, USA. Nyfikenheten väcks – hur kommer det sig att någon i USA vill köpa två trappsteg i Kumla? Vem är Per Paulsson? Jag kontaktade Per Paulsson och bad honom berätta om sig själv, om sin anknötning till Kumla

Johannes Kyrkogata. Bilden är tagen mot öster 1968. Stuvaffären Textillagret. Tillbyggnaden närmast kameran inrymde tidigare Sartz Skoaffär. Fredås Manufaktur längst bort.

Foto: Berne Pettersson.

och om sina kumlaminnen. Här följer Pers berättelse med ensamrätt för Kumlans läsare. Berne Pettersson minns Per Paulssons familj och har vänligen bistått med bilder från den period på 1950- och 60-talen då Per Paulsson bodde i Kumla. En skolkamrat till Per, eller "Pelle" som han kallades på den tiden, hjälpte till med transaktionen då trappstegen betalades. Det var Rose-Marie Johnson på SE-Banken som ordnade med betalningen. Det ger också en anknötning till början av Pers bankkarriär som startade på just den banken. Observera Per Paulssons avslutande uppmaning till gamla bekanta från Kumlatiden att höra av sig – i Internets tidevarv är det väldigt enkelt att kontakta människor. Det är bara att skriva och sända!

Här följer nu Per Paulssons berättelse:

Jag läste i Nerikes Allehanda om "Trappan på Högen" och skulle vilja stödja det projektet genom att sponsra två trappsteg. Jag har besökt Kvarntorpshögen flera gånger och blir lika imponerad varje gång jag kommer dit av både konsten och utsikten. Jag växte upp i Kumla och

kommer ihåg när högen bara var en rykande och luktande olägenhet. Jag arbetade till och med en sommar på Ammoniakfabriken i Kvarntorp. Att nu ha en sådan unik sevärdhet i Kumla är helt fantastiskt tycker jag. Och att dessutom ha Kumla Golfbana alldeles intill är liksom pricken över i'et. Som ni förstår så tycker jag om att spela golf också.

Jag är en gammal kumlabo som fortfarande kommer hem till Sverige varje år och försöker hålla kontakt med min hembygd från New York. Jag har alltid varit intresserad av konst. Jag minns när jag som ung pojke satt på biblioteket i Kumla och beundrade Folke Skoghälls "Clown" – jag undrar om den fortfarande hänger på Kumla Bibliotek? Jag drömde då om att en gång äga en Skoghäll. Folke Skoghäll var min bildlärare när jag gick på Fylsta skola. Nu har jag målningar av Folke Skoghäll, Walter Holmström och Tore Lundborg på väggen i min lägenhet i Edgewater, New Jersey. Det hjälper mig att hålla kontakten med mina rötter.

Båda mina föräldrar växte upp i Kumla-Hallsberg området. Tillsammans med min syster Gunilla, som har bott i London sedan tidigt 1970-tal, och min tvillingbror Bo, som nu bor i Stockholm, växte jag upp i Kumla. Vi hade också en sommarstuga vid sjön Tibon, där vi tillbringade många somrar och där vi lärde oss att simma. Min skolgång började på Malmens skola då min familj bodde på Andréns väg. Sedan blev det Fylsta skola där jag tog realexamen. David Berglund, Folke Skoghäll och Lage Sjöberg var några lärare jag minns. Holger Eketun var rektor. Min bankkarriär började på Skandinaviska Banken vid Kumla

Hagendalsvägen, mitt för torget, 1967. Året därpå rivs de högra husen för att ge plats åt Sparbankshuset. SE-Banken på plats, då som nu.

Foto: Berne Petterson.

torg, där jag arbetade ett år innan jag fortsatte på handelsgymnasium i Hallsberg och Örebro. Under mina sista år i Kumla bodde min familj på Villagatan, inte långt från det nybyggda fängelset. Lars Bergman var en granne på Villagatan. Min universitetsutbildning började jag i Örebro och avslutade på Lunds Universitet. Jag tog en pol.mag. i företagsekonomi. Under studieåren vid Lunds universitet arbetade jag på SE-Banken i Malmö som valutahandlare. Den karriären tog mig till London 1978, Toronto 1980 och New York 1983. Under dessa år föddes också mina barn, ett i varje land - en son i vardera Sverige, England och Kanada, och till slut en dotter i USA. De är nu alla nästan utflugna, Greger bor i Landskrona med fru och en son, Anders arbetar på en kanadesisk bank i New York, Philip studerar i Montreal och Alexandra ska börja studera på universitetet till hösten. Jag bor nu i New Jersey och arbetar som finanschef på en fransk bank i New York.

Köpmangatan 28, Sven Sundbergs Foto. Observera det annorlunda sättet att "klippa upp" taket för att få in ljus till övervåningen. Det gula gårdshuset inrymmer mot slutet Pellfors Rör. Till höger Sörgårdens Konditori i en kvarvarande byggnad uppförd 1962.

Foto: Berne Petterson.

Under den tiden som jag har arbetat i New York så har jag inte varit den enda kumlabo i stan. Tommy Karlsson (nu Roth), en klasskamrat från Malmen och Fylstaskolan, bodde också i New York under flera år. Han har precis flyttat hem till Sverige. Ju äldre man blir, desto mer saknar man Sverige, med tillgängliga skogar, svampplockning, mindre trafik och ingen trängsel. Jag tänker ofta på min uppväxttid i Kumla. Inte för att jag tänker flytta tillbaka men jag planerar att tillbringa somrarna i min sommarstuga i Hargebaden när jag pensionerar mig om 6-7 år. Resten av året kanske jag då tillbringa i Florida.

Jag är född i Stockholm 1947 men bodde i Kumla från 5 års ålder. Min morfar Per Hedlund arbetade på apoteket i Kumla som apotekstekniker och den gjorde också min mor, Eivor, född 1918. Hon började på apoteket som 14-15 åring och arbetade där tills hon pensionerades. Min far Anders Paulsson är född i Hallsberg 1915 och växte upp i Sörby vid Hallsbergs kyrka. Båda mina föräldrar är döda nu.

Köpmangatan med Stadshuset i fonden. Första gatan åt höger är Sveavägen. Huset mitt i bilden är Ekholms (Köpmangatan 15). Nästa gata åt höger är Johannes Kyrkogata. Johanneskyrkan, uppförd 1897, är ännu inte riven, vilket sker i juni 1968. Bortom Johanneskyrkan skimtar Famos-Tvätten och "Bokhandelshuset" (hörnfastighet uppförd av skofabrikör Konrad Andersson 1906). En samlad bild med flertalet av de byggnader som revs när Sparbankshuset och Domushuset uppfördes 1968.

Foto: Berne Pettersson.

Jag kommer ihåg julsmytningen runt Kumla Torg. Det var en upplevelse på den tiden att gå omkring torget första advent och titta på alla pyntade fönster. Det var också en basar med lotterier. Ett år så vann jag 50 kg potatis. Mina morföräldrar bodde i ett hus där Fredås affär var, i hörnet av Johannes Kyrkogata och Götgatan. Jag kommer också ihåg häststallarna på Johannes Kyrkogata. Barnens Dag var också en stor händelse för alla barn och ungdomar i Kumla. Kumla kyrka brann 1968, året då jag flyttade ut, och det gjorde stort intryck på mig. Uppbyggnaden av den nya kyrkan blev väldigt lyckad.

Mina goda vänner när jag växte upp var först och främst min tvillingbror Bo, men också Lars

Normark (bor i Östersund), Tommy Karlsson (många år i USA, nu i Dalsland), Rolf Starkenberg (vars far ägde en skoaffär i Kumla) och Avo Blum (som nu är lärare i Pålshoda). Håkan Nesser växte upp i Kumla samtidigt - jag kommer ihåg att han grundade Kumlas basketbollklubb. Jag var aktiv i Kumla Orienteringsklubb när jag växte upp och kommer ihåg många tidiga söndagsmorgnar när vi träffades på torget vid 5-tiden för att köra till någon tävling runt om i mellansverige. Bengt-Åke Holgersson och Bengt Widström var med och sprang också. Jag var involverad i Gymnastikföreningen på vintrarna, kommer ihåg Bernt Sjödin från den tiden.

Jag tillbringade många timmar på Sörgårdens Konditori när jag då och då skolkade från skolan - satt där och drack kaffe och tjuvrökte.

När jag och min bror var små pojkar så tillbringade vi många somrar med morbror och moster Karl-Erik och Vanja Knutsson på Ålsta Gärd utanför Hallsberg. De somrarna är de ljusaste minnena från min barndomstid. Mitt första sommarjobb var på Svea Bageri, beläget intill Folkets Hus - jag levererade bröd till många skofabriker med paketcykel. Jag klippte också gräsmattor för Kumla stad flera somrar.

Min syster Gunilla flyttade utomlands och arbetade på Svenska ambassaden i Bryssel i flera år. Hon bor numera sedan många år utanför London. Hennes utlandsvistelse väckte antagligen mitt intresse att också arbeta utomlands. Det är ju inget man precis planerar, man flyttar dit karriären för en.

Det vore intressant att höra av från gamla bekanta från min Kumla tid. De som är intresserade och kommer ihåg mig kan skriva till perpaulsson@yahoo.com

Med vänlig hälsning
Per Paulsson,
1055 River Road,
Edgewater,
NJ 07020, USA

Övervikt

Övervikt och fetma är ett växande problem i västvärlden och orsakerna till detta är många. Text: Ruth Wistrand, Distriktsläkare

NÅGRA AV DE FRÄMSTA orsakerna är att vi äter större portioner, att vi äter oftare bl a fler mellanmål, att vi äter mer kalorieberikad mat (socker i maten, såser med grädde, creme fraiche, även om kosten har blivit mer allsidig), att vi rör oss mindre och har en annan form av arbetsvanor än tidigare samt att vi har mer fritid, men som vi spenderar på ett annat fysiskt sätt än våra förfäder.

DET FINNS OLIKA MÅTT ATT använda för att definiera övervikt, men som regel talar man om BMI (Body Mass Index). Här finns en skala som mäter kroppsvikt i kilogram per kvadratmeter kroppsytta (kg/m²). Ett enkelt sätt är också att mäta midjemåttet som inte ska vara mer än 102 cm för män och 88 cm för kvinnor. Risken att utveckla komplikationer i form av hjärt- och kärlsjukdomar samt diabetes ökar med ökande midjemått.

ÖVERVIKT ÄR ETT PROBLEM som grundläggs tidigt i våra vanor, men där komplikationer som t ex diabetes, åderförkalkning samt hjärt- och kärlsjukdomar kommer senare i livet. Mycket av detta beror på förhöjda kolesterolvärden. Andra risker är gallsten, astma, snarkningar, sömnproblem och ledvärk. Om man tänker sig att våra små knäleder ska bära en väldigt stor kroppsvikt så får man helt plötsligt väldigt stor sympati för lederna. Övervikt är genetiskt betingat till en del. Hälften av all fetma har en viss ärftlighet och innebär att man lagrar mer fett i kroppen även om man äter lika mycket som andra personer. Resultatet blir övervikt. Andra levnadsbetingelser, som rörlighet, stress och miljö, är också en del av problemet.

ÄVEN LÄKEMEDEL KAN BIDRA till övervikt pga hög aptit och välmående och här finns då t ex cortison, vissa cytostatika som är immunhämmande och en del antidepressiva medel.

HUR FÖRHINDRAR MAN DÅ övervikt och att komplikationer senare uppstår? På BVC följer vi viktkurvor samt diskuterar kost med föräldrarna både när vikten går upp och ner. I Kumla har vi dessutom ett överviktsprojekt för långtidssjukskrivna. Kanske din läkare föreslår ökad motion eller mer regelbunden motion och där vi föreslår FAR (Fysisk Aktivitet på Recept). Det är väldigt viktigt att genomföra fysisk aktivitet varje dag t ex genom promenader, trädgårdsarbete och cykling. Regelbunden motion är viktigare än punktinsatser.

FYSISK AKTIVITET I kombination med bra kostbehandling är mycket effektiv i viktminskningssyfte. Snart är det sommar och då är det lättare att röra på sig, men kom ihåg att hålla koll på grillen och alkoholen som faktiskt är riktiga "kaloribovar".

FYLSTA- OCH KORSTAMOTTAGNINGEN kommer att ha helt stängt under v28 - v32 (4 juli-14 augusti). Kungsvägsmottagningen kommer att ha öppet för akuta problem hela sommaren.

TÄNK PÅ ATT KOLLA IGENOM dina recept och eventuella långtidssjukskrivningar i god tid före sommaren. Det är alltid lättast om din ordinarie läkare ordnar detta åt dig.

HA EN SKÖN SOMMAR OCH VAR RÄDD OM ER! ■

Konstsidan

Text och bild: Mats Runering

Konstnär: Lars Englund (Höganäs, född 1933)
Objekt: Skulptur
Titel: Stabil
Teknik: Aluminiumprofiler
Höjd 4,6 meter
Placering: Kvarntorpshögen
År: 2000

EN DEL MÄNNISKOR som betraktar ”Stabil” tycker att konstverket ser ut som en ihopfälld torkvinda. Just så tror jag att Lars Englund vill att vi ska uppfatta hans konstverk, d.v.s. inte kanske exakt som en torkvinda men väl som en geometrisk skulptur, en konstruktion. Vissa människor uppfattar hans konstverk som statiskt och stillastående medan andra kan läsa in uppåtsträvande rörelser som är hur stora som helst. I vilket fall som helst skapar Lars Englund nya skulpturala former med naturens lagbundenhet som utgångspunkt. Lars Englund är en aktad konstnär, ofta internationellt engagerad, med djupsinniga tankar omkring sitt konstskapande.

LARS ENGLUNDS ARBETSSÄTT har ofta liknats vid forskarens – i mikroskopet kan man se människans och naturens minsta beståndsdelar, atomer och molekyler, som kan kopplas ihop i nya strukturer och helheter med nya egenskaper i all oändlighet. Genom experiment förs forskningen vidare. Slutresultatet för Lars Englund blir ofta konstruktioner bestående av små, exakt lika element, som fogas samman till större uppåtsträvande eller nedhängande former.

Lars Englunds ”Stabil” ändrar form beroende på från vilket håll konstverket betraktas.

MITT PÅ DEN TRIVIALA Kvarntorpshögen, ett gigantiskt minne från en avslutad industriepok, har Lars Englund ställt upp en matematiskt beräknad konstruktion som är tidlös, som fångar vinden och låter vinden avge ljud och vibrationer och som sträcker sig ut i rymden. Kontrasten är stor mellan konstverkets kalla metall och de mjuka omgivningarna och även mellan konstverkets matematiskt

konstruerade form och det ”ordningslösa” landskap människan efterlämnat. ”Stabil” ändrar form beroende på från vilket håll konstverket betraktas. Formen är enkel, reducerad och sparsmakad. ■

